

Arven efter pave Johannes Paul II

KRONIK Pave Johannes Paul II overtog sit embede den 16. oktober 1978. Dermed har denne pave regeret længere end nogen anden i nyere tid. Her tegnes et billede af hans regeringstid af den katolske forening ": Vi er også kirken"

Den polske kardinal Karol Wojtyla af Krakow blev den 16. oktober 1978 valgt til pave og tog navnet Johannes Paul II. Han blev hermed Europas seneste enevældige monark, men hans rige er ikke bare af denne verden, hvorfor han kunne gøre krav på ufejlbarlighed, når han på embedets vegne udtaler sig om gudsrigetets hemmeligheder og troens mysterier.

Siden midten af 1990'erne har han været tydeligt mærket af sin sygdom, der i perioder har sat ham helt ud af spillet. Den romerske kurie, der er pavestolens regering, forsøgte i begyndelsen at dække over hans hyppige mentale fravær ved bl.a. at udsende presse-meddelelser om, hvad paven havde sagt ved et møde, som han vitterligt havde måttet afstå fra at gennemføre på grund af sin sygdom. Selvom hele verden gennem de seneste år har kunnet opleve paven siddende apatisk i sin kørestol, har kurien kraftigt tilbagevist enhver tale om, at paven skulle være for svag til at passe sit embede. Paven lod forstå, at han opfattede det som sin pligt at forblive i embedet, til Vorherre kaldte ham hjem.

Karol Wojtyla har været en modsætningernes mand. I sit embede har han været selvsikker; og intet tyder på, at han har rystet på hånden, når han underskrev de beslutninger, der forbød enhver diskussion i kirken om cølibatet eller kvindelige præster, eller som fratog præster og teologer, der satte spørgsmålstegn ved kirkens holdning til visse teologiske eller moralske emner, retten til at undervise eller ytre sig. Eller når han gang på gang indskærpede præster og lægfolk, at anvendelsen af prævention var forbudt, at fraskilte gengifte katolikkers og ikke-katolske kristnes deltagelse i nadveren var forbudt, at katolikkers deltagelse i den protestantiske kirkes nadver var forbudt, at diakonvielse af kvinder var forbudt, at lade mennesker, der ikke var katolske præster, holde prædiken var forbudt, at tilføjelser, udeladelser eller ændringer i de liturgiske tekster var forbudt.

Men han kunne også demonstrere en speciel, meget håndgribelig personlig ydmyghed. Hvor ofte har verden ikke set paven kysse landingsbanerne i de lufthavne, som han landede i på sine talrige rejser? Paven har haft en veludviklet sans for public relations, og han ramte ofte plet, når det gjaldt iscenesættelsens kunst, herunder valg og formulering af sine budskaber. De har krævet retfærdighed, frihed, kvinders ligestilling og menneskerettigheder af denne verdens magthavere – budskaber, der naturligvis er blevet modtaget med jubel af masserne.

Johannes Paul II's pontifikat (regeringstid) har været dybt præget af hans personlige egenskaber og ambitioner. Han har ikke haft megen tillid til ideen om "det myndige menneske", som er den implicite forudsætning for det moderne liberale, demokratiske samfund. Hans personlighed har suget kraft fra rødder dybt forankret i Polens blodmættede jord, en nation, hvis historie går tilbage til 900-tallet, hvor landet blev kristnet og samlet, og som gang på gang har været kastebold mellem Tyskland, Østrig og Rusland.

Hele sit liv har paven levet i et samfund, hvor alt blev styret fra toppen, og almindelige menneskers meninger ikke talte. Men det var også et samfund, hvor den katolske kirke, som de kommunistiske magthavere ikke turde lægge i lænker, har spillet en betydelig

rolle som bæreren af den polske identitet. En autoritativ kirke, der kunne byde det totalitære politiske system trods.

Lige så frygtløs han har været i sin rolle som eksponenten for den åndelige kraft, der havde bevaret Polens sjæl, lige så angst har han været for udviklingen i de moderne vestlige samfund. Han har fokuseret på denne udviklings dårlige sider, hvortil han ikke bare regnede opløsningen af det traditionelle familieliv med skilsmisser og foster-drab, men også den efterhånden udbredte opfattelse, at det seksuelle forhold får sin moralske legitimitet fra dets betydning for kærlighedslivet og ikke fra formeringen. Han har tilsyneladende ikke set nogen anden vej frem end vejen tilbage til de gamle dyder.

Det må sammen med pavens mistillid til det myndige menneske være forklaringen på, at han stoppede de reformer mod større frihed, åbenhed, demokrati og pluralisme, der var blevet sat i gang af det andet vatikankoncil 1962 - 1965. Han har i stedet indført et centralistisk, intolerant og totalitært styre af den romersk-katolske kirke, som man skal mere end hundrede år tilbage for at finde magen til.

Kirkepolitisk har han lagt op til en meget positiv holdning til de ikke-katolske kristne kirker. Pavens henvendelse til de andre kirker har været præget af stor ydmyghed både på egne og embedets vegne. Mange protestanter og katolikker har tolket pavens hensigter – der kom stærkest til udtryk i 1995 i den apostolske skrivelse "Ut unum sint" (At de alle må blive ét) – som et udtryk for, at Rom omsider efter mere end 400 år havde erkendt reformationens historiske nødvendighed og var indstillet på at betragte de protestantiske kirker som ligeværdige søsterkirker.

Men stærke kræfter i kurien har bremset pavens formentligt oprigtige ønsker om at komme protestanterne i møde. Det endelige sammenbrud af hans forsøg på en økumenisk politik markeres af den antiøkumeniske lære-skrivelse "Dominus Jesus" (Herren Jesus), som med pavens godkendelse blev udsendt i august 2000 af pavens højre hånd, Kardinal Joseph Ratzinger, der som chef for kuriens departement for trosanliggender (troslærekongregationen) anses for at være den mest magtfulde kuriekardinal.

Indadtil er den seneste del af Karol Wojtylas regeringstid blevet præget af en voksende strøm af bestemmelser og forbud, der har kvalt enhver åben diskussion i kirken mellem teologer og præster. Der er under Johannes Paul II's pontifikat blevet udstedt flere skrive-, undervisnings- og taleforbud og indledt flere inkvisitoriske undersøgelser mod teologer og professorer mistænkt for kætteri, end under nogen af hans forgængere i nyere tid. Ydmyghed og åbenhed udadtil og benhård styring og kontrol indadtil – således kan hans kirkepolitik beskrives.

Den romersk-katolske kirke er selv blevet et offer for Karol Wojtylas modsætningsfyldte personlighed. Han har fastholdt patriarkatet og reduceret biskopperne til filialbestyrere, som han selv har udpeget uden at bispedømmets katolikker, hverken præster eller lægfolk, har haft noget at skulle have sagt. Næsten alle verdens biskopper og kardinaler er i dag udpeget af paven, der i stort omfang dermed har sikret sig, at ledige embeder gennem mere end 25 år er blevet besat med mænd, der kan forventes altid at adlyde Rom.

Den triste kendsgerning er imidlertid, at pave Johannes Paul II efter sin lange regeringstid vil efterlade sig en kirke i opløsning. Der mangler tusinder af præster, det moralske forfald afsløres gang på gang af massemedierne, og de unge generationer vender kirken ryggen. Tusindvis af katolikker i den vestlige verden har i de seneste år organiseret sig i foreninger som den danske "Vi er også kirken" (VEOK), der inden for kirken tager kampen for reformer op. De triumfer, som paven har høstet ved sine mange tv-transmitterede verdensshow, kan ikke skjule den kendsgerning, at kirken i dag er

uden reel indflydelse på opbygningen af det nye samfund.

Det er et konklave, der bag lukkede døre snart skal vælge Johannes Paul II's efterfølger. Konklavet består af 135 kardinaler. De fleste er langt oppe i årene og konservative af indstilling. Det tegner ikke lyst for den katolske kirkes fremtid. Men måske er situationens alvor trods alt nu gået op for kardinalerne. Udfaldet af et konklave har før forbløffet omverden. Så måske vil det håb, der blev tændt ved Vatikanconcilet i 1960'erne, nu efter 40 års ørkenvandring omsider gå i opfyldelse.

Kronikken er skrevet i fælleskab af bestyrelsesmedlemmerne i den katolske organisation "Vi er også Kirken"

VEOK's Nyhedsmails udsendes til de medlemmer, hvor vi kender e-mail adressen. Hvis du ikke ønsker at modtage disse mails fremover, så giv os venligst besked. Adressen står nederst på dette brev.

Nyhedsmail'en vil også kunne læses på vor hjemmeside: www.VEOK.dk
Orientering fra formand og bestyrelse vil fortsat blive sendt i nyhedsbreve, som tilgår alle foreningens medlemmer per e-mail eller post.
Indholdet i de breve og meddelelser, der bringes i VEOK's nyhedsmail, er ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdninger.

Henvendelse til redaktionen af VEOK's nyhedsmail:
Monique Buch, ansvarshavende
Madvigs alle 12
1829 Frederiksberg C
Tlf: 3324 3040 - Buch@VEOK.dk

Foreningen VEOK - Vi-Er-Også-Kirken - www.VEOK.dk
Formand: Kristine Fog-Morrisette, Møllehaven 28, 3550 Slangerup - Formand@VEOK.dk

---

Monique & Jens Buch
Madvigs alle 12, DK - 1829 Frederiksberg C, Denmark, +45 3324 3040

Monique & Jens Buch
Madvigs alle 12, DK - 1829 Frederiksberg C, Denmark, +45 3324 3040
